

Місто веде війну,
Відбиває атаки часу.
Місто чекає весну,
І допоки ми є, воно наше.

Гурт «Мері»

Пролог

Дрімає нічний Львів. Осінній туман кутається у золоте світло ліхтарів. Чепуряться при світлі неонових вивісок привиди. На Личаківському цвинтарі у мармурових склепах прокидаються поважні мерці. Заводять свої байки місцеві духи-торговці: їхня найшвидша доставка див починає працювати після 24:00. Стомлені чарівниці набирають ванни й кидають туди чарівні бомбочки.

Господар і його кіт сидять на даху.

— Йой, — розпачливо бідкається кіт-британець. У нього — жовті-жовті круглі очі, а шерсть — густа і сіро-синя, ніби перестигла ожина.

— Йой, — усміхається Господар.

На вигляд йому років двадцять. Розкуйовджена каштанова шевелюра; допитливі тепло-карі очі: роки минають, а вогник інтересу до життя не гасне. Вбраний у трохи старомодну лляну сорочку з широкими рукавами і сірі джинси. На обох руках — десятки браслетів: ковані з кольорових металів, сплетені з ниток і трав, вирізані з дерева та шкіри. Кіт підозрює, що серед тих шкіряних є й з людської. Але про таке краще не питати, якщо не хочеш почути відповідь.

— Ну, чим ти знову незадоволений? — питає Господар.

— А сам не знаю, — зітхає кіт. — Куди не глянь, всюди щось не те, пригод мало. Від цієї рутини й вигорання може початися.

— Зачекай ще трохи, — Господар гладить kota по спині, пухнастий аж очі замружує від утіхи, — і будуть тобі пригоди.

Того року засідання газдів відбувається у старовинному й доброму Гданську. Господар перед офіційною частиною прогулюється зі «своїми».

Позолочене місто зустрічає гостей рясним дощем: на вулицях — справжній фестиваль парасольок. Під мостом пропливає «піратський корабель». Туристів на ньому немає — таке буває раз на сто років.

Зазвичай, час перед засіданням газди проводять за доброю кавою й світською розмовою. Понарікати на мерів, обмінятися враженнями про міжнародну політику, похвалитися новими театральними постановками. Однак цього разу у повітрі витає тривога.

— Наші чарівниці бачать, як насувається чорнота, — каже газдиня Праги, струшуючи краплі дощу з коміра. Її щоки — розпашіли від вітру, який гойдається на хвилях Мотлави. — І немає спасу від неї. Навіть зірки попереджають астрологів про початок чогось лихого. Востаннє таке було перед Другою світовою.

— Що б там не було, ми маємо зустріти його у повній бойовій готовності, — з театральною бадьорістю підхоплює газда Кракова — славетний представник місцевого королівського роду. Хоча у давні часи розповідали легенду, що насправді його знайшли біля воріт замку.

— Я з вами, — каже газда Лондона. Він ніби трохи осторонь (територіально), але завжди приходять на допомогу.

Господар приязно плескає його по плечі.

— Дякую, друже. Та не сумуй завчасно. Може, темрява ще обійде нас стороною. Та й як би там не було, нема на світі такої сили, яка могла б осушити криниці. Попереду у наших міст ще так багато часу. Ось побачите, років через сто згадаємо цей день і добряче посміємось.

— Нехай все буде так, — усміхається газдиня Варшави. — Зрештою, наступного року маємо всі зустрітись у мене.

Розділ 1

Кіт Йозеф Казимир I мешкає у найтемнішій частині Львова.

У місці, де найчастіше відбувається казна-що, про яке потім балакають у ранкових новинах. Ліхтарі тут запалюють лише за годину до сходу сонця: аби привиди після нічних вакацій не заблукали. Торговці снами оминають цей район «від гріха подалі». Навіть чарівниці остерігаються паркувати свої мітли на стоянках біля місцевих супермаркетів.

Але Йозеф любить свою домівку. Місто й кіт вподобали одне одного з першого погляду. Хоча Йозеф любить побурчати задля годиться, він достеменно знає: його британське серце, заховане під чималенькою тушкою, б'ється у львівському ритмі.

Частенько Господар зникає на тиждень-два. А тоді раптово повертається серед ночі: закривавлений, втомлений, розчарований, кидає вишитий наплічник на підлогу, сам падає зверху, і тоді кіт нишком підсуває йому мисочку з теплою стравою. Спершу кіт чекає, доки Господар прийде до тями, а тоді починає виказувати своє невдоволення. З пательнею у лапках.

— На кого ти мене залишаєш, безсовісний? Повіявся десь, а я тут сам-один, лікарні обдзвонюю, морги! Не гідний ти такого kota. От казала мені мама не зв'язуватися з тобою.

Та Господар лише сміється з того:

— Ти що, моя дружина?

Тоді починає сміятися вже кіт.

— Яка дружина? Ти себе бачив?

Закінчується все дружньою бійкою подушками. Тільки без чарів! Таке головне правило їхнього спільного життя. Бо, згадуючи дружину, Йозеф зовсім не має на увазі, що його Господар — якась почвара, від якої жінки тікають, ніби дракони від львівських левів. Просто яка жінка витримає, коли у її дім посеред ночі приходять чарівниці, вампіри, примари, духи й інші химери нічного міста.

* * *

Ніч чорна, як кава у місцевих кав'ярнях.

Лицарі з варту Короля Данила — на посту. Кожен, хто дав присягу за життя, залишився вірним їй і після смерті. Століття за століттям вони бережуть невидимі для людських очей ворота міста.

Спершу здається, що все, як зазвичай.

До світанку залишається зовсім трохи: єдина зірка, яка зійшла над Львовом, поволі тане, а виднокрай оживає срібною лінією. Однак тієї миті, коли ніч має перейти у ранок, надлітає північний вітер. Стає холодно, як серед зими, а траву вкриває паморозь. Кутаючись у плащі, лицарі презираються.

— Може, чарівниці щось утнули?

— Сьогодні вони не збиралися.

Температура повітря продовжує падати. Декілька митей тиші, яка не віщує нічого доброго, а тоді здалеку долинає стукіт копит. Дзеленчать, граючи свою химерну музику, срібні підкови.

На шляху, який із прадавніх часів веде до Львова, з'являються четверо вершників. А тоді стається те, чого ніхто не бачив упродовж віків: порухом руки один із незваних гостей змушує стародавні ворота відчинитися. Ніби перед дорогими гостями.

Лицарі Короля Данила намагаються затримати вершників. Однак щось невловимо змінилося: стражі більше не відчують власних сил. Руки не мають сили втримати мечі, повіки стають важкими, а думки плутаються. Лицарі

відчувають біль, однак сказати про нього більше не можуть. Ніби на десятий вік упокоєння смерть таки наздогнала захисників міста. Їхні тіла не розсипаються прахом, а тануть, як раніше зірка на небі.

Лихо прийшло до міста. Але Духи старих кам'яниць його ще не відчули. Вони солодко сплять у своїх теплих куточках, музичних скриньках, креслах.

* * *

Клята злива та похмурі думки знову не дають заснути. Йозеф сидить на підвіконні й нервово шкрябає кігтями по склу. Ситуація на районі не вселяє довіри. Спершу біля вікна з виттям промчала поліційна автівка, а тоді кажани донесли, що біля крамнички тютюнових виробів знайшли тіло Ольжани — місцевої баристи й алхімічки. Вона намагалася перетворити у золото свого колишнього. І як тут спокійно спати?

— Ні, без заспокійливого не обійтись, — Йозеф дозволяє собі відкряяти велетенський шматок сирника з родзинками.

Над кухонним столом у позолоченій рамці висить репродукція Джоконди — давня мистецька любов Господаря. Колись він мало не вляпався через неї у дипломатичний скандал. Не втримавшись, Йозеф показує Моні Лізі язика.

— Нічого-нічого, — самовдоволено заявляє він, — колись тут і духу твого не буде. Нехай тільки вигадую, як оживити Леонардо, щоб він намалював мій портрет.

Раптом небо над старим театром, який видно з вікна, розколює блискавка, а за мить озивається грім. Ще тільки грози серед осені не бачили!

— Йой, — зойкає Йозеф. Наче м'ячик, він скочується з підвіконня й синьо-сірою хмаркою приземляється на килим. Що ж так страшно? Головне не показувати це. «Я ж — британець, нащадок славетного Короля Артура».

— Можна увійти? — Йозеф обережно шкребе лапкою у двері спальні.

— Заходь, друже, — весело озивається Господар.

Від ранку він мудрує над в'язким еліксиром для укріплення старих фундаментів. Хоче у такий спосіб зберегти спадщину міста. Хоча, щиро кажучи, цим мали б зайнятися люди.

— Мені терміново потрібен томик Шекспіра, — зробивши мордочку втомленого професора, каже Йозеф.

Господар запитально підіймає брову. Мить він дивиться котові в очі, а тоді починає сміятися. Щоб там не казали всілякі пліткарі, сміх у нього — зовсім не моторошний, а навпаки — хочеться слухати й слухати, як «Реквієм».

— Може, тобі вголос почитати? — пропонує Господар.

— Взагалі-то я не потребую нічєї допомоги, бо читаю Шекспіра в оригіналі, — надувається кіт. — Але добре, вмовив.

Йозеф згортається у товстенький клубочок біля ніг Господаря, Господар чуває його за вушками, й уже їм байдуже на весь світ. От тільки світові, на жаль, досі є діло до них.

Музика з'являється з нізвідки.

Ніжна й сумна гра на фортепіано.

Надто близько, щоб грішити на когось із сусідів. Може, який місцевий привид вирішив розбудити внутрішнього Моцарта?

Йозеф наміряється трішки побурчати, але Господар рвучко підводиться.

За мить на його обличчі встигає промайнути калейдоскоп емоцій: подив, навіть шок, заціпеніння, страх. Йозеф від розгубленості нявчить. Господар притискає палець до губ: «Тихо»!

Ой леле! Йозеф геть не вміє мовчати у такі миті. Коли наближається якась небезпека, хочеться ще дужче залякувати себе й тих, хто поряд.

— Нам кінець! — не втримавшись, верещить він. Хоча, власне, навіть не знає, що сталося.

— Тихо-тихо, — просить Господар, сідаючи поряд. В його, на перший погляд, людських очах клубочиться темрява. — Слухай мене уважно: тобі треба втекти.

— Куди тікати? Без тебе? — Жовті оченята Йозефа від розпачу стають велетенськими.

Господар усміхається. Але темрява навколо нього не розсіюється.

— Послухай, Йозефе, у нас дуже мало часу. Я міг би закинути тебе у минуле, але раптом щось піде не так, і ти опинишся у часи, коли котлет ще не смажили. Я не можу піддати тебе такому ризику. Тому тікай через вікно на дах, а тоді через пекарню. Але, будь ласка, — голос звучав майже благально, — нічого там не кради. Бо може спрацювати сигналізація. Коли ми знову зустрінемось, ти отримаєш всі булочки світу.

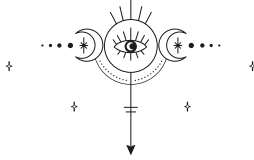
Йозеф вагається. Іноді Господар каже, що все буде гаразд, а тоді його знаходять в якомусь віддаленому районі у калюжі крові.

— Я без тебе не піду.

— Вибач, Йозефе, я хотів як краще, — каже Господар, і пухнастий вже розуміє: тепер буде якась халепа. Схопивши Йозефа за задні лапки, Господар відкриває потаємний люк, замаскований під книжкову шафу.

— Я тебе ненавиджу! — тільки й устигає заволати кіт, а тоді Господар кидає його у порожнечу й швиденько зачиняє люк.

Розділ 2

Зустрічатися з незнайомками найкраще на цвинтарі

Йозеф летить, кумедно розставивши лапки.

Здається, зараз візьме та й гепнеться у самі зорі. Хто взагалі вигадав люки, які ведуть на дах. Світ пливе перед оченятами. Старий коминяр аж зойкає, коли тушка Йозефа приземляється на комин. У відповідь кіт зачочує очі: годі заздрити моїм довершеним формам.

Йозеф любить нічний Львів. От тільки цього разу краєвид на місто, позолочене вогнями, геть не заспокоює котяче серце. Що ж знову сталося? Просто так Господар любого котика з хати не вигнав би. Йозеф уже перевірів це, коли гострив кігті об антикварний тапчан часів якогось там Людовіка.

Куди податися? Йозеф однаково не любить і котів, і людей, і будь-яку іншу нечисть, що таїться у тінях Львова. Друзів у нього немає, тільки бізнес-партнери. А таким довіряти не можна!

Якось Йозеф побував на тренінгу «Як досягнути успішного успіху». Там коуч казав, що у миті, коли все видається геть препаскудним, треба вирушати до своїх місць сили. У Йозефа це — Личаківський цвинтар. Місце сили, місце заробітку. Рік тому кіт запустив ППДТДМ — «Першу приватну доставку товарів для мертвих». Бо хто сказав, що спочили львів'яни та львів'янки не люблять піцу, вино, морозиво, часописи, гарне вбрання? За одні тільки Різдвяні свята Йозеф заробив свій перший мільйон.

Шкода тільки, що доставка працює лише від жовтня до березня. У теплі сонячні місяці мерці воліють спокійно спати під своїми розкішними мармуровими надгробками.

Відчуваючи себе найнещаснішим котом на планеті, Йозеф перелазить через огорожу цвинтаря. Сторож мирно дрімає у своїй хатинці. Тьмяне світло настільної лампи вихоплює з темряви сиву голову, яка спочиває на столі.

Йозеф ступає на стежину, залиту місячним сяйвом. Пройшовши повз Франка та Крушельницьку, звертає до крила, де ховали старих аптекарів та алхіміків. Сюди часто любить навідуватися Господар. Іноді він навіть приносить квіти до могили якогось Казимира Пальчевського, який «ступив на стежину смерті» ще на початку ХХ століття. Хто це, Йозефу страх як цікаво. Але скільки б кіт не намагався спокусити старого товарами «екстра-класу», той не озивається. Вочевидь, воліє взагалі не підтримувати контакти з живими.

Щоб трохи подрімати, Йозеф вмощується на даху одного зі склепів. «Зроблю знижку для того, хто тут спочиває».

— А пам'ятаєш страшенний шторм на Мальдівах, на фотках ніс обгорілий, — мугикає чийсь приглушений голос.

Сон ніби рукою знімає. Примружившись, кіт вдивляється у темряву.

З туману легким кроком виходить постать. Зупиняється під ліхтарем, струшує парасольку від сріблястих крапель дощу.

«Ось твій порятунок», — у голові звучить голос Господаря. Йозеф відчуває, як оченята наповнюються сльозами. Понад усе хочеться додому. Увімкнути чорно-білу комедію й добряче поплакати. Йозеф хапається лапками за каміння склепу, але воно, слизьке від дощу, кудись утікає. Бух. Бах. Йой. Йозеф скочується на бруківку.

«Капець, рятуйте», — подумки пискає кіт. Він лежить на траві й дивиться на зорі. А зорі ті — сережки дівчини, яка схилиється над ним.

— Бідолашний, вдарився, — стурбовано каже незнайомка.

У світлі ліхтаря вона видається Йозефу дуже вродливою. Така собі «Дама з камеліями» магічного світу. Блакитне, ніби у русалки, волосся. Тонкі, трохи нервові риси обличчя. Губи, нафарбовані чорничною помадою.

— Тебе залишили тут самого? — голос дівчини сповнений співчуття.

Йозеф пересилює себе й треться у масивні чорні черевики незнайомки. Схоже, місія «розбудити жалість» виконана на відмінно, бо дівчина знімає зі спини наплічник і, розстебнувши його, опускає на асфальт, запрошуючи kota досередини

— У мене ніколи не було котів, але, сподіваюся, ми заприятелюємо. Не залишати тебе ж тут самого. Хоча, мушу визнати, коти друзів мене просто ненавидять.

— Я теж ненавиджу і котів, і друзів, — думає Йозеф, залізаючи у наплічник.

— До речі, я — Яна, — дівчина закидає наплічник на спину. Ніби герої якоїсь казки, вони рушають назустріч пригодам.

Зміст

Пролог	7
Розділ 1. Лихо в місті	9
Розділ 2. Зустрічатися з незнайомками найкраще на цвинтарі	14
Розділ 3. Балет для мертвих	17
Розділ 4. Звичайна дівчина, фантастичний кіт і міська чарівниця	22
Розділ 5. Гідна спадкоємиця Голмсів	28
Розділ 6. Ковен	32
Розділ 7. «Зимове срібло»	36
Розділ 8. Казимир Пальчевський	49
Розділ 9. Живі та мертві чарівниці	53
Розділ 10. Роман Ангер	57
Розділ 11. Моя чарівна чарівниця	65
Розділ 12. Фотокамера із секретом	69
Розділ 13. Двері, крізь які ти захочеш пройти	76
Розділ 14. Злата Прага	80
Розділ 15. Констанція	90
Розділ 16. Забуття	98
Розділ 17. Йозеф Казимир I і хитрий план	103
Розділ 18. Нова серед чарівниць	113
Розділ 19. Котячі пригоди	125
Розділ 20. Газда Гданська	130
Розділ 21. Іван Франко	137
Розділ 22. Карпатський вояж і підйомник як головний антагоніст	140
Розділ 23. Перший день нового року на Личаківському	147
Розділ 24. У якому відбувається довгоочікуваний порятунок	155
Розділ 25. Маленький розділ, у якому час здійснювати мрії	161
Розділ 26. Володимир Коляда	163
Розділ 27. Викриття	168
Розділ 28. Нарада газдів і газдинь	171
Розділ 29. Давні істини, нові балачки	175
Розділ 30. Жива та мертва вода	186
Розділ 31. Серце	197
Розділ 32. Підготовка до балу	206
Розділ 33. Прощання	208
Розділ 34. Котяча утопія	211
Розділ 35. Похід до криниці	216
Розділ 36. Танець із мерцем	221
Розділ 37. Пляцок	223
Розділ 38. Фінал	229
Епілог	236